

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/121/2021                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 2311222734                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 25.04.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Peter Melicher            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:2311222734.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D. L., narodenej XX. P. XXXX, Q., E. XXXX/X, zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Gálovou, Sládkovičovo, Hviezdoslavova 510, IČO: 36 092 185, proti žalovaným 1/ Ľ. K., narodenému XX. Q. XXXX, Q., U. XX/XX, 2/ T. K., narodenej XX. F. XXXX, Q., U. XX/XX, za účasti intervenienta na strane žalovaných: D. K., narodený X. T. XXXX, XX J. E., K. X. XXXXX, Q. Š. T., o odstránenie stavby, vedenom na Okresnom súde Galanta pod č. k. 10C/101/2011-257, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. októbra 2018, č. k. 10Co/352/2017-300, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 10Co/352/2017-300 zo dňa 31. októbra 2018 v potvrdzujúcej časti ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta č.k. 10C/101/2011-257 zo dňa 18. mája 2017 z r u š u j e a vec v tejto časti vracia Okresnému súde Galanta na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta rozsudkom č. k. 10C/101/2011-257, zo dňa 18. mája 2017 zamietol žalobu, ako i protinávrh žalovaných o zriadenie vecného bremena. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov. Žalobkyňa žalobou podanou na súd prvej inštancie dňa 27. septembra 2011, doplnenou dňa 27. októbra 2011 žiadala, aby súd rozhodol o odstránení neoprávnenej stavby - garáže postavenej na parcele č. 471/62 vo výmere 18 m<sup>2</sup> evidovanej na Liste vlastníctva č. 308, ktorá sa nachádza v spoluvlastníckom podiele žalobkyne v 1 k pomeru k celku a D. K. v rovnakom podiele. Skutkovo žalobu žalobkyňa vymedzila tak, že žalovaní si postavili garáž v rozpore so stavebným zákonom a na cudzom pozemku, ktorý patrí do jej podielového spoluvlastníctva. Žalovaní sa v priebehu konania domáhali zriadenia vecného bremena na pozemku, z ktorého dôvodu žiadali nariadiť znalecké dokazovanie. Uznesením Okresného súdu Galanta z 10. marca 2014 č. k. 10C/101/2011-110, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. septembra 2014 súd pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaných D. K., narodeného 6. augusta XXXX, trvale bytom 28 Robin Lane, Tobyhanna PA 18466, Spojené štáty americké. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil ustanoveniami § 124, § 135c ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „O. z.“), § 78 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „C. s. p.“), § 52 ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č.

543/2005 Z. z. o spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, špeciálny súd v znení neskorších právnych predpisov.

1.1. Súd prvej inštancie uviedol, že na základe rozhodnutia Mesta Sered' číslo: 2842/ÚPaSP 296/2011-prer. z 10. augusta 2011 je zrejmé, že žalovaní uskutočnili stavbu „Garáž v radovej zástavbe na Šulekovskej ulici“ na pozemkoch parcely č. 471/63, 471/62, 471/1 katastrálneho územia Dolný Čepč o rozmeroch 6,24 x 5,34 /33,32 m<sup>2</sup>/ v rozpore so stavebným povolením, ktoré vydal Mestský národný výbor, odbor výstavby v Seredi pod č. 2453/Výst. 502/1988 21. septembra 1988 na stavbu garáže o výmere 18 m<sup>2</sup> na pozemku parcely č. 471/64. Žalovaní 1/, 2/ teda postavili garáž (o rozmere 33 m<sup>2</sup>) na pozemku v ich vlastníctve, ako i na pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne a intervenienta (v čase výstavby garáže, patriaceho do vlastníctva zomrelého otca žalobkyne a intervenienta, ktorý v konaní preukázal, že na časti pozemku patriaceho do vlastníctva jeho právneho predchodcu, žalovaní postavili garáž s jeho súhlasom). Okrem toho časť garáže je postavená na pozemku vo vlastníctve Mesta Sered'. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri rozhodovaní o vyporiadaní vzťahu medzi vlastními pozemku a vlastními neoprávnenej stavby súd nie je viazaný žalobou a teda ani navrhovaným spôsobom vyporiadania (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, ďalej len „NS ČR“ sp. zn. 22Cdo/1627/99). Súd môže okrem iného stavbu prikázať do vlastníctva vlastníkov pozemkov, prípadne zriadiť vecné bremeno vo forme práva umiestnenia stavby na predmetnej parcele. Vychádzajúc z uvedených možností vyporiadania neoprávnenej stavby, je potrebné, aby na strane žalobcov vystupovali všetci vlastníci alebo spoluvlastníci pozemku, na ktorom neoprávnená stavba stojí, inak nie je možné rozhodovať o takomto vyporiadaní.

1.2. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobkyne nemohol byť zhojený ani vstupom intervenienta do konania, na strane žalovaných (porov. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/459/2013). Ustanovenie § 78 C. s. p. upravuje tzv. nútené spoločenstvo, teda prípad, keď hmotnoprávna vecná legitímácia svedčí v spore viacerým subjektom, ako tomu bolo v danom prípade. Napriek poučeniu súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 18. mája 2017 o možnosti vyporiadania vzťahov medzi vlastními pozemku a stavby s tým, či žalobkyňa trvá na okruhu účastníkov konania na strane žalobcu, žalobkyňa odpovedala kladne. Súd prvej inštancie definoval vecnú legitímáciu ako stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna strana konania je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (aktívna vecná legitímácia) a strana na opačnej procesnej strane je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (vecná pasívna legitímácia), porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 517/2011. Keďže na strane žalobkyne nevystupovali všetci vlastníci pozemku, z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitímácie, súd prvej inštancie žalobu zamietol (žalobkyňa nebola sama stranou hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého vyvodzovala uplatnený nárok) a súčasne zamietol aj protinávrh žalovaných o zriadenie vecného bremena.

1.3. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil úspechom žalovaných 1/ a 2/, v dôsledku čoho im mala byť priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %, podľa § 255 ods. 1 C. s. p.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej v napadnutej zamietajúcej časti potvrdil a v časti náhrady trov konania zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý podľa neho vecne správne rozhodol. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s odvolacími námietkami žalobkyne, odvolací súd doplnil ďalšie dôvody.

2.1. V posudzovanej veci súd prvej inštancie založil svoje zamietavé rozhodnutie na nedostatku vecnej aktívnej legitímácie v konaní o odstránenie neoprávnenej stavby, v ktorom na strane žalobcov musia vystupovať všetci vlastníci alebo spoluvlastníci pozemku, na ktorom neoprávnená stavba stojí. Hoci ustanovenie § 135c O. z. (stavba na cudzom pozemku) smeruje k ochrane vlastníka pozemku, dotknuté ustanovenie je systematicky zaradené medzi ustanovenia O. z., upravujúce nadobúdanie vlastníctva. Súdné konanie o vyporiadanie neoprávnenej stavby je konaním, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi stranami a kde súd nie je viazaný návrhom strán konania (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/2223/2013). Ak súd dospeje k záveru, že žalobcom navrhnuté vyporiadanie nie je prijateľné, musí upraviť vzťah medzi stranami iným spôsobom, vyplývajúcim z ustanovenia § 135c O. z. Preto samotná skutočnosť, že na strane žalobcov nevystupovali všetci

spoluvlastníci zastavanej nehnuteľnosti, vylučovala vyporiadanie neoprávnenej stavby podľa § 135c O. z., čo stačilo na zamietnutie žaloby (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/3179/2005). V danom prípade sa nejednalo o žalobu na ochranu vlastníckeho práva podľa § 126 O. z., v prípade ktorej prostriedky ochrany vlastníckeho práva prináležia každému jednotlivému spoluvlastníkovi, proti tomu, kto predmet spoluvlastníctva neoprávnene zadržiava alebo do neho neoprávnene zasahuje. Vyporiadanie neoprávnenej stavby podľa § 135c O. z. predpokladá nutnosť účasti v konaní všetkých spoluvlastníkov zastavaného pozemku, teda tak žalobkyne, ako i druhého spoluvlastníka pozemku, ktorý nebol stranou v spore (za ktorú nemožno pokladať intervenienta na strane žalovaných). Súd v konaní o usporiadanie pomerov v prípade stavby na cudzom pozemku môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, ako navrhovaným spôsobom, s poukazom na ustanovenie § 135c O. z., aplikácia ktorého v dôsledku nedostatku vecnej aktívnej legitimácie nebola možná. Spoluvlastník je sám legitimovaný na podanie takej žaloby, ktorou by čelil protiprávnym zásahom do práv a povinností plynúcich zo spoluvlastníckeho vzťahu, čo však nebol daný prípad. Vo vzťahu k užívaniu a využívaniu predmetu spoluvlastníctva odvolací súd uviedol, že pri rozhodovaní o hospodárení so spoločnou vecou je určujúcim činiteľom veľkosť spoluvlastníckych podielov (tzv. majoritný princíp). Ak nastane rovnosť hlasov, môže ktorýkoľvek spoluvlastník podať návrh na súd. Primárne je preto rozhodujúce, aby si spoluvlastníci upravili vnútorné vzťahy vo vzťahu k predmetu spoluvlastníctva, na základe dohody alebo podľa právnej úpravy, a následne riešili pomery vo vzťahu k tretím osobám.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Namietala, že odvolací súd sa svojím rozhodnutím a právnym názorom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a teda tento právny názor odvolacieho súdu je v rozpore s právnym názorom Najvyššieho súdu SR. Poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/69/2006, 2Cdo/80/2002, 1Cdo/68/2008 (ochranu proti zásahu žalovaného, ktorým neoprávnene bezprostredne narušuje vlastnícke právo žalobkyne preto súd nesmel odoprieť. Ani spochybňovanie vecnej legitimácie žalobkyne dovolateľom v spore poukazovaním na to, že je len spoluvlastníčkou nehnuteľnosti (s podielom 1/2) bola sama bez účasti druhej spoluvlastníčky v tejto právnej veci vecne legitimovaná podať proti žalovanému negatívnu žalobu. Z charakteru podielu ako výrazu vlastníctva k spoločnej veci vychodí, že spoluvlastník musí mať možnosť, aby aj samostatne čelil protiprávnym zásahom do práv a povinností plynúcich zo spoluvlastníckeho vzťahu. Je preto aj sám legitimovaný na podanie negatívnej žaloby na odvrátenie protiprávných zásahov do jeho spoluvlastníctva zo strany tretích osôb.)

3.1. Podľa dovolateľky predmetom sporu je vo vzťahu k žalovaným konečné vyriešenie neoprávneného užívania. Ako žalobkyňa si doposiaľ voči žalovaným vôbec neuplatňovala sekundárny zodpovednostný nárok, ale s konečnou platnosťou sa domáha odstránenia protiprávneho stavu postupom vymedzeným v § 135c ods. 1 a § 126 Občianskeho zákonníka upravujúceho právo vlastníka domáhať sa ochrany vlastníckeho práva voči neoprávnenému užívateľovi, ktorými žalovaní sú.

3.2. Na základe toho navrhla, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/352/2017-300 zo dňa 31. októbra 2018 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 10C/101/2011-257 zo dňa 18. mája 2017 v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie podľa § 449 ods. 1 a 2 C. s. p. a § 450 C. s. p.

4. Žalovaní v 1. a 2. rade sa k dovolaniu žalobkyne vyjadrili tak, keď uviedli, že postavili garáž so súhlasom vtedajšieho vlastníka Vladimíra K., ktorý bol bratom žalovaného v 1. rade, pričom pred rokom 1989 nebol potrebný ani súhlas vlastníka, nakoľko vtedajší vlastník súhlasil s užívaním pozemku podľa § 139 Občianskeho zákonníka. Predmetný stav podľa žalovaných vznikol v dôsledku pochybenia stavebného úradu. Podľa žalovaných žalobkyňa neoznačila jediné rozhodnutie, ktoré by predmetnú ustálenú prax podporovalo, žeby sa súdy odklonili od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Tieto závery nevyplývajú ani zo žalobkyňou uvádzaných rozhodnutiach najvyššieho súdu a preto navrhli dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť.

5. K vyjadreniu žalovaných k dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila dovolateľka tak, že ho doplnila o rozhodnutia NS SR 3Cdo/6/2017 a 6Cdo/129/2017, ktoré ozrejmujú, čo sa rozumie pod ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu a že zotrváva na svojom dovolaní.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 35 C. s. p. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a zároveň dôvodné.

7. Dovolanie je potrebné považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systémoch opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

8. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 C. s. p.

9. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

10. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod.

12. V zmysle uvedeného, úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený; pre opačný postup nedáva Civilný sporový poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané. Pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon.

13. Dovolací súd sa preto v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti dovolania podaného žalobkyňou.

14. Podľa § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

15. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (k tomu napr. III. ÚS 474/2017). Osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou, ako aj o otázku procesnoprávnou (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C. s. p. (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

16.1. Za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané) ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania preto je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, treba do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydaných Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31.12.1992 ako aj rozhodnutia uverejnené do Zborníkov stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR, SSR vydaných ŠEVT Praha v rokoch 1974 (č. I., 1965-1967), 1980 (č. II., 1964-1969) a 1986 (č. IV, 1970-1983), pokiaľ sú stále použiteľné a neboli prekonané neskoršou judikatúrou. Napokon vzhľadom na článok 2 ods. 2 CSP je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

16.2. Dovolací súd pritom uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. je daná len vtedy, ak sa odvolací súd pri vyriešení právnej otázky skutočne odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, pričom dovolateľ je povinný ním tvrdený odklon v dovolaní preukázať. Naopak prípustnosť dovolania nezakladá všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi), alebo všeobecné tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je v súlade s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu.

17. Dovolateľka mala za to, že súdy nesprávne právne posúdili vec, v časti zamietnutia žaloby o odstránenie stavby žalovanými na ich vlastné náklady z dôvodu, že na strane žalobkyne nevystupoval aj druhý podielový spoluvlastník. Z obsahu dovolania vyplynulo, že súdy nesprávne aplikovali ust. § 135c ods. 1 OZ podľa ktorého, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže

súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len "vlastník stavby").

18. Dovolateľka v tomto smere poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/69/2006, 2Cdo/80/2002, 1Cdo/68/2008 (ochranu proti zásahu žalovaného, ktorým neoprávnene bezprostredne narušuje vlastnícke právo žalobkyne preto súd nesmel odoprieť. Ani spochybňovanie vecnej legitímácie žalobkyne dovolateľom v spore poukazovaním na to, že je len spoluvlastníčkou nehnuteľnosti (s podielom 1/2 ) bola sama bez účasti druhej spoluvlastníčky v tejto právnej veci vecne legitimovaná podať proti žalovanému negatívnu žalobu. Z charakteru podielu ako výrazu vlastníctva k spoločnej veci vychodí, že spoluvlastník musí mať možnosť, aby aj samostatne čelil protiprávnym zásahom do práv a povinností plynúcich zo spoluvlastníckeho vzťahu. Je preto aj sám legitimovaný na podanie negatívnej žaloby na odvrátenie protiprávných zásahov do jeho spoluvlastníctva zo strany tretích osôb.)

18.1. Podľa dovolateľky predmetom sporu je vo vzťahu k žalovaným konečné vyriešenie neoprávneného užívania. Ako žalobkyňa si doposiaľ voči žalovaným vôbec neuplatňovala sekundárny zodpovednostný nárok, ale s konečnou platnosťou sa domáha odstránenia protiprávneho stavu postupom vymedzeným v § 135c ods. 1 a § 126 Občianskeho zákonníka upravujúceho právo vlastníka domáhať sa ochrany vlastníckeho práva voči neoprávnenému užívateľovi, ktorými žalovaní sú.

19. Podľa § 135c ods. 1 OZ ak niekto zriadí stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len "vlastník stavby").

19.1. Podľa § 135c ods. 2 OZ pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastníkom pozemku súhlasí.

19.2. Podľa § 135c ods. 3 OZ súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriaďovať za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

20. Ustanovenie § 135c OZ upravuje osobitný typ vlastníckych žalôb, ktoré sú špeciálne k všeobecným vlastníckym žalobám upraveným v § 126 OZ. Kumulácia týchto žalôb však nie je vylúčená a vlastníkom pozemku má možnosť sa súčasne domáhať jeho vypratania i odstránenia neoprávnenej stavby na ňom.

21. Návrh na súd podľa § 135c ods. 1 a 2 OZ môže podať len vlastník pozemku a tento musí smerovať proti vlastníkovi stavby (nie proti jej užívateľovi). Ak je pozemok pod stavbou vo vlastníctve viacerých spoluvlastníkov, môže žalobu podať ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov. Keďže u spoluvlastníkov pozemku by šlo o nerozlučné procesné spoločenstvo (§ 91 ods. 2 O. s. p., § 77 C. s. p.), ten spoluvlastník pozemku, ktorý by nebol žalobcom, bol by v postavení žalovaného spolu s vlastníkom stavby, resp. všetkými spoluvlastníkmi stavby, ak by stavba bola v podielovom spoluvlastníctve.

22. Navyše pre podielového spoluvlastníka nehnuteľnosti, ktorý vystupuje na strane žalovaných ako intervenient, je podľa § 84 C. s. p. rozsudok záväzný, ak z osobitného predpisu vyplýva, že intervenient spolu so stranou sporu, na ktorej vystupuje tvoria nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 C. s. p., čo prichádza do úvahy v pojednávaní veci, keďže intervenient vystupuje na strane žalovaných.

23. Dovolací súd konštatuje, že súdy z týchto právnych záverov nevychádzali, len uviedli, že v posudzovanej veci súdy založili svoje zamietavé rozhodnutie na nedostatku vecnej aktívnej legitímácie v konaní o odstránenie neoprávnenej stavby, v ktorom na strane žalobcov musia vystupovať všetci vlastníci alebo spoluvlastníci pozemku, na ktorom neoprávnená stavba stojí. Vyporiadanie neoprávnenej stavby podľa § 135c O. z. predpokladá nutnosť účasti v konaní všetkých spoluvlastníkov zastavaného pozemku, teda tak žalobkyne, ako i druhého spoluvlastníka pozemku, ktorý síce nebol stranou v spore, ale bol intervenientom na strane žalovaných, pričom rozsudok, môže byť záväzný aj pre intervenienta a to v zmysle ust. § 84 C. s. p. s poukazom na § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu a rovnakou vadou postihnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil tak ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 C. s. p.).

24. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.